

AZ EGYESULT-ÁLLAMOK IFJÚSÁGÁNAK KATONAI NEVELÉSE

— Az amerikai főiskolák katonai szervezetei —

A VILÁGHÁBORÚ kellős közepén, egy évvel Amerikának a háborúhoz való csatlakozása előtt, Wilson kongresszusával reorganizálta az Unió szárazföldi hadseregét. 1916 június 3-ról kelt az a nevezetes 'Kongresszusi-Akta', amely a világháború kimenetelét is oly nagy mértékben befolyásoló amerikai hadseregnek szervezetét teljesen új alapokra fektette. Mint a hivatalos kongresszusi publikáció szerényen jelzi ezen akta címét: „An Act for making further and more effectual provision for the national defense, and for other purposes.“¹

Az újjászervezett szárazföldi hadsereg egy teljesen új, nagy-jelentőségű intézménnyel bővült: a tartalékos tisztjelölteknek a civil főiskolákon való katonai kiképzésével. Így alakult meg a „Reserve Officers Training Corps“ hatalmas szervezete, az R. O. T. C., amely ma már csaknem minden egyes egyetemnek, főiskolának, collegének külön fakultása, osztálya. Az első lépést ebben az irányban tulajdonképpen Lincoln Ábrahám tette meg akkor, amikor 1862-ben különösen technológiai és földművesiskolák részére állami területeket engedélyeztetett a kongresszussal, amely már akkor kikötötte, hogy ezen iskoláknak az ifjúság katonai nevelésére is gondot kell fordítani. A legújabb, világháborús törvény, amelynek szerzői mintha csak megérezték volna az Uniónak a nagy háborúban való közeli részvételét, a Lincoln-idők kezdetleges próbálkozásait fejlesztette tovább. Legnagyobbbrészt a régi általános irányelvek szem előtt tartásával, de a részletek terén teljesen modom, amerikai alapokon.

Az egész reorganizációs törvénynek leglényegesebb pontja, hogy az Unió elnöke a birodalom egész területén, az összes civil főiskolákon katonai fakultásokat, elméleti és gyakorlati tanfolyamokat szerveztethet, amelyeknek tagjai egy senior és egy junior csoportban a R. O. T. C szervezetének és utánpótlásának legállandóbb biztosítékai. A négy éves tanfolyammal bíró senior csoportok tagjai („Senior division“) a 'Military Science' fakultás hallgatói, akik megfelelő vizsgálatok letétele után, mint a katonai iskolákban» nemcsak hogy tiszt, de a katonai ismeretekből is, képesítési fokozatot (degree-t) nyerhetnek. A junior divisio tanfolyama csupán kétéves és „degree“ nélkül csupán azt biztosítja, hogy az illető képesítést nyer arra, hogy a

¹ 'The Statutes at large of the USA,' LXIV-ik Congressus. XXXIX kötet, 191—195. old. Washington, 1917. 'Government Printing Office'.

senior divisio tagja lehessen s így, mint tartalékos másodhadnagy (second-lieutenant) a R. O. T. C.-be felvétessék.

Elméletileg nem minden főiskola és nem minden egyes egyetemi hallgató vesz részt ebben a katonai „training“-ben. A főiskolák közül csupán azok, amelyek késznek nyilatkoznak egy ily ‘Military Department’-nek elhelyezésére és amelyek a hadsereg aktív tisztikarából választott professzorokkal és legalább 100, testileg is fejlett, oly növendékkel rendelkeznek, akik a R. O. T. C. szervezetének tagjai óhajtanak lenni. Mindez azonban csak a papiroson van így, a valóságban csaknem minden főiskola több-kevesebb kötelező erővel helyet ad egy-egy ilyen senior vagy junior divisiónak (a nagyobb egyetemek mindkettőnek) és a hallgatók közül is a legtöbben szívesen részt vesznek a R. O. T. C. katonai trainingjében, mert aránylag elég kényelmes és praktikus keretek között biztosítja tartalékos tiszti képzésük elnyerését. Egyik rögtön szembetűnő, praktikus jellemzője ezeknek a kurzusoknak, hogy mindössze heti három órán át veszi igénybe az egyetem, főiskola vagy college hallgatóinak idejét, akik természetesen ilyenformán eredeti tanulmányaik megrövidítése nélkül, a heti három órai, majd a nyári szabadtéri gyakorlatozások egészséges tanrendjét szinte játszva könnyedséggel bonyolítják le. Az 1916 évi törvény csupán ezeket az általános irányelveket hangoztatja és egyben az összes, e tanfolyamokkal kapcsolatos elméleti és gyakorlati katonai kérdések rendezését a hadügyi államtitkárra ruházza, ő hajtja végre az összes személyi és dologi vonatkozású kongresszusi vagy kabinet határozatokat, irányítja a tanfolyamok működését, gondoskodik a hadgyakorlatok tartásáról, költségeik viseléséről, a tanerők kiválasztásáról, helyettesítéséről és arról, hogy a törvény értelmében e katonai ‘training’ tevékenységben a college-okben tizennégy éven aluliak részt ne vehessenek. A tanfolyamok ezen berendelt tanárai csakis az aktív tisztikarnak legfeljebb ezredesi ranggal és legalább öt évi csapatszolgálatot bíró tagjai sorából nevezhetők ki. Szükség esetén, kivételes esetekben nyugdíjas katonatisztek kinevezése is szóba kerülhet. A hadügyi államtitkár feladata továbbá ezen senior és junior divisiók összes felruházást és beruházási igényeiről is gondoskodni. A kincstári lovaknak, műszereknek, uniformisoknak és egyéb felszereléseknek ügyét az egyes főiskolák ‘Military Department’-jé vezetőinek jelentése alapján, szintén ő irányítja. A hadgyakorlatok évenként egyszer, hat hétig tartanak és annak költségeit teljes egészében az államkincstár fedezi. A hadgyakorlatokon a ‘Regular Army’, tehát az Unió szárazföldi hadseregének alakulatai is részt vesznek és a R. O. T. C. századok a hadsereg egységeivel közös zászlóaljkat alkotnak. A már graduált tartalékos másodhadnagyk legfeljebb havi 100 dollár havi illetményben részesülnek. Egyes egyetemeken a R. O. T. C. senior és junior előkészítő alakulatainak tagjai is hasonló katonai stipendiumban részesülnek (100—150—200 dollár erejéig) azonkívül, hogy a junior évek alatt a kötelező kincstári uniformist hordják. A tartalékos másodhadnagyi kinevezésre rendszeren a 21 és 27 évek között kerül a sor, amikor is írásbeli esküt tesznek, hogy a R. O. T. C. keretében az amerikai hadseregnek legalább tíz esztendeig

tagjai maradnak. Érdekes rendelkezése végül a törvénynek, hogy a R. O.T.C. tartalékos tiszti tagjainak száma mindazonáltal az 50.000 főt nem haladhatja meg!

Talán valamennyi főiskola katonai programja között a legteljesebb Amerika első műegyetemének: a „Massachusetts Institute of Technology“ R. O. T. C. szervezete. Ez a műegyetem, 'Military Engeneering*' osztályán az Unió két legtekintélyesebb és leghíresebb hivatásos katonai akadémiájának: a West-Pointi katonai és az Annapolisi tengerészeti főiskoláknak graduáltjai részére is külön négyéves tanfolyamot hirdet. Maguk a junior és senior divisiók a következő programmal bírnak: a junior tanfolyam mindenekelőtt kötelező, tehát e főiskola összes első éves hallgatói testi alkalmasságuk esetén mind tagjai a R. O. T. C. junior divisiójának és katonai uniformist hordanak. Ennek a junior tanfolyamnak (természetesen a törvény szerinti heti három órában) a következő tantárgyai vannak: „Infantry Drill“, „Elementary Subjects of Military Training“ és „Infantry Weapons and Rifle Markmanship“; valamennyi hallgató egy öt századból álló gyalogsági zászlóalj keretébe van beosztva, saját soraikból kiválasztott 'cadet-corporal'-ok és a senior divisio 'cadet-officer'-jeinek vezetése mellett. Valamennyiük felett természetesen a Washingtoni Hadügyi Államtitkárság által kivezényelt ezredes-, alezredes-, őrnagy- és kapitány-professzorok, Assistent-professzorok parancsnokolnak. A junior divisio tanfolyama itt is kétéves. A második év folyamán a tananyag a következő ismeretekkel bővül: tereptan, tábori erődítések, jelzéstán, végül katonai egységek ismertetése. A hallgatónak ezen második év tantárgyai közül bármelyiket, tetszése szerint, módjában áll a heti három óra arányában egyeztetni. Itt már külön alcsoportot képeznek a tüzérségi ismeretek. Ezek a következők: 'Elements of Heavy Artillery' (A tábori tüzérség elemei), 'Interior and exterior Ballistics' (Belső és külső ballisztika), 'Electrical Communications' (Elektromos jelzéstán) végül 'Theoretical and Tactical-Chemical Warfare' (A kémiai gázháború elmélete és taktikája).

A senior divisio tárgyköre jóformán alig különbözik egy hivatásos katonai akadémia tananyagától. E tanfolyam hallgatói napi 30 cent tanulmányi zsoldban részesülnek (9 dollár, körülbelül 50 pengő egy hónapban). A négyéves tanfolyam első vagy második éve után, legalább hat hétig, résztvesznek a Regular Army-val közös hadgyakorlatokon. Erre nézve szerződészerű kötelezvényt kell aláírnok. Legérdekesebb a műegyetem civil tanulmányi szabályzatának az a pontja, amely egy civil degree (mérnöki, építészti stb. oklevél) elnyerésének feltételei között a katonai ismeretek terén való jártasságot is megkívánja a R. O. T. C. tagjaitól/ Ennek a tanfolyamnak a tantárgyai (kb. 120) a következő főbb csoportokat ölelik fel: parti tüzérség, mérnöki csoport, jelzési csoport, hírszerző csoport, légi haderők csoportja, kémiai háború csoport és végül tengerészeti légihaderő csoport. Ennek a senior divisiónak hallgatói csak azok lehetnek, akik a junior divisio tanfolyamát sikerrel abszolválták és akiket jelent-

¹ Bulletin, Massachusetts Institute of Technology, Summer Session Issue 1929. Vol. 64. Nr. 4. 137. old.

kezesük alapján katonai szolgálataik további teljesítésére, illetve katonai ismereteik tökéletesítésére a 'Military Science' fakultás tanári kara elfogad. A műegyetemen a 'Military Science and Tactics' fakultás tanári kara 16 professzorból és Assistent-professzorból áll, akik rang szerint a következőképpen oszlanak meg: egy tüzérségi ezredes (a R. O. T. C. vezetője), három őrnagy, három kapitány, három főhadnagy és hatféle műszaki autó-, tank-, pilóta- és gáztiszt. A tiszti-, tanárikar fizetését természetesen a hadügyi kincstártól kapja. Újabban, ez idén először a senior divisio tagjai is egyöntetű módon, a napisold rendszer helyett évi 210 dollár 'military stipendiumot' kaptak, ebből 36 dollár esett a kincstári uniformis árára, amely összeget a kincstárnak visszatérítették.

Non sokban különbözik a helyzet a többi egyetemen. Különösen azokon nem, amelyeken a R. O. T. C. junior divisiónak trainingjei nem kötelezőek. Az ilyen „elective“ rendszerű R. O. T. C. szervezettel bíró egyetemek között talán a Harvard szolgáltatja a legjobb példát. A „Faculty of Arts and Sciences“ keretébe sorozott „Department of Military Science and Tactics“ tagozat a Harvardon kettős jelentőséggel bír, egyrészt mint az egyetem egyik tudományos degree-t adományozó katonai fakultása, másrészt, mint a Hadügyi Államtitkárság fennhatósága alatt álló csapatalakulat, amely a nyári szünidő hadgyakorlatain a Regular Army-val kooperál. A Harvardon a tanfolyamok elvégzése után az illető R. O. T. C.-jelölt mint tartalékos tüzéralhadnagy kerül a nyilvántartásba. A Harvard R. O. T. C. további külön nevezetessége, hogy nagy súlyt fektet a lovaglásra. A kincstári lovak használata teljesen díjmentes a junior és senior divisiók tagjai részére. Ez utóbbi kategória tagjai itt is kb. 200 dollár évi költségmegtérítésben részesülnek. A hadgyakorlatokon való részvétel költségeit, valamim- az egyéb felszerelési tárgyakat, szakkönyveket szintén az államkincstár viseli, illetve bocsátja rendelkezésre. A tantárgyak itt is nagyrészt azonosak a kötelező rendszerű R. O. T. C. - tanfolyamok tanfolyamaival. Külön érdemel említést talán a 'Military History' és 'Military Law' csoport, amelyeknek keretében a görög és római hadviselési módoktól a feudális harci technikán, Gusztáv Adolfon, Nagy Frigyesen és Napóleonon keresztül, az amerikai civilháborúk történetének és hadviselési módjainak külön ismertetésével, a legutóbbi világháború eseményeire minden sorra kerül; úgyszintén a katonai jogi csoportban is bő anyag kerül terítékre: a háborús jog, meghódított területek igazgatása, katonai igazságszolgáltatás stb.¹ Az alhadnagy! promóció utolsó, de legfontosabb feltétele itt is a nagy hadgyakorlatokon való legalább hat-hetes részvétel. A kötelező és nem kötelező rendszerű R. O. T. C.-alakulatok tehát nagy vonásokban, a főbb alapelvekben megegyeznek. A Harvard még abban a tekintetben is egyike az elsőeknek, hogy 'Widener Memorial Library'-jében (amely a birodalomnak a 'Congress Library' és a 'New Yorki', valamint 'Bostoni Közkönyvtár'-ak után negyedik legjelentősebb könyvtára) a katonai nagyhatalmak

¹ Official Register of Harvard University, VoL XXVI. No. 15. 1929, Cambridge. 139 old.

szinte minden számottevő katonai szakfolyóiratát a hallgatók rendelkezésére bocsátja.

Teljesen hasonló a helyzet a kaliforniai és a legtöbb Pacific-parti nagyobb főiskolán és College-okban. Ezekben inkább a kötelező rendszer van érvényben. Viszont az Atlantic-rész nagyobb egyetemein (Columbia, Yale, John-Hopkins, Washington, Princeton, Boston stb.) inkább az „elective-rendszer“ (Harvard) a népszerűbb. Hogy ez így van és hogy ez a vegyes rendszer a helyes, azt még a törvény is előírja, amikor legfeljebb 50.000 tartalékos tiszti létszámról rendelkezik.

Az egyes típusok ismerete után most már figyelmet érdemelhetnek maguk a számok is. Mily mérvű ez a katonai kiképzés? Mekkora a civil főiskolákon az ily tanfolyamokon résztvevő R. O. T. C.-jelöltek száma? Ezidőszent 258 civil főiskola rendelkezik ily R. O. T. C.-intézménnyel. (Közöttük négy intézet a Hawaii-szigeteken.) Az oktató tiszti-professorok száma 848, és e katonai trainingben résztvevő hallgatók száma: a százhuszonötzetet is meghaladja! Ez a szám így körülbelül eléri az Unió szárazföldi hadseregének békelétszámát! A kötelező katonai oktatás és tanfolyamok az egyes főiskolákon ily arányban oszlanak meg: 47 egyetem (ezek között 36 állami támogatásban részesül), 22 földművelési és technológiai főiskola, 14 college és 32 egyéb főiskola s végül nem kötelező rendszer van érvényben a következő négy állami támogatást élvező egyetemen: Kansas, Michigan, Utah és Wisconsin, valamint a már említett magánegyetemen: Harvard, Princeton, Yale, Chicago stb. Vannak viszont főiskolák, amelyek — bár a R. O. T. C. szervezettel nem rendelkeznek — a katonai kiképzésnek mégis helyet biztosítanak, így különösen a színes (néger) diákok oktatási intézetei, mint a híres Tuskegee, vagy Hampton Intézet, valamint a néger Lincoln Egyetem. Ezen intézeteknek a száma is legalább 50 tanfolyamot reprezentál, úgyhogy az egész Unió területén mintegy háromszáznyolc civil főiskola foglalkozik rendszeres katonai kiképzéssel!

Ha most már azt is vizsgálat tárgyává tesszük, hogy ennek a militarista reformnak a bevezetését az Unió lakossága mily kritikában részesítette és hogy a reform hívei és ellenségei mily érveket sorakoztatnak fel elméleteik védelmére, végeredményben sok mindenre feleletet kapunk, amit talán a számszerű adatok nem is tudnak egymagukban kellőleg megvilágítani. Mint mindig, amikor valamely új probléma feltárlására kerül, ez alkalommal sem nélkülözzük a lehető legrészletesebb összehasonlító tanulmányokat. Egyenesen példátlan ezen a kontinensen a maga nemében az a túlzóan pedáns és részleteiben is „túlszervezett“ statisztikai előtanulmány, amely ennek a R. O. T. C. rendszerű katonai tanfolyamoknak a civil főiskolákra való bevezetését megelőzte. A kérdés körül pro és kontra keletkezett irodalmi termékek közül elegendő lesz talán a két legjellegzetesebbet felemlíteni, az egyik az európai és a többi külföldi államok hasonló jellegű oktatási rendszereivel foglalkozik (mintegy kiengesztelő összehasonlításul), a másik a kongresszusi tárgyalás idején és a későbbi legerősebb pro és kontra véleményeket ismerteti.

Az összehasonlító, igazoló munka: a Belügyi Államtitkárság „Bureau of Education“ csoportjának ‘Bulletin’ sorozatában jelent meg.¹ Ez a munka sorba veszi az összes jelentősebb államok ily irányú reformjait és külön is felemlíti a „kötelező“ rendszereket. Így mindenek előtt felhívja a figyelmet Ausztráliára és Új-Zeelandra, ahol 12, illetve 14 éves kortól 18 éves korig az ily katonai tanfolyamokon és trainingéken való részvétel kötelező. Magában a Brit birodalomban és a harmadik nagy domíniumban: Kanadában a „voluntary“ rendszer van érvényben. Ugyancsak ez utóbbi rendszer van érvényben: Norvégiában, Portugáliában, Hollandiában, Braziliában és részben Svájcban. Svájcban — ezen összeállítás szerint — ugyanis csak a lövészcsapatok gyakorlataiban való részvétel fakultatív, egyébként a tanulmányi évek alatt, a testileg is fejlett diákság kötelező rendszerű katonái oktatásban részesül. Ugyanez a helyzet Svédországban is (15 és 18 év között), továbbá Mexikóban és Argentínában. A háborúban résztvett nagyhatalmak közül egyedül Japán kötelező rendszere áll fenn ma változatlanul, Németország, Franciaország, Orosz- és Olaszországok legnagyobbbrészt eltörölték az e munka megjelenésekor fennálló fakultatív rendszereiket s így ezen adatok felemlítése nem bír aktuális jelentőséggel. A volt Osztrák-Magyar Monarchia magyar fejezetéről szóló adataira is csupán azért térünk ki, hogy e nagy részletességgel összeállított munka kereteiről és sokszor non egészen megbízható adatairól fogalmat nyújtsunk. Mindenekelőtt arról emlékezik meg a jelentés, hogy egy „Nationale Phalanx“ című katonai alakulat Volt az alapja a későbbi fejlődésnek, amely a jelen század első éveiben vett új fordulatot Zilah város gimnáziumának a honvédelmi miniszterhez, katonai tanerők beosztását kérelmező felterjesztésével. Mint a jelentés mondja, a zilahi gimnázium példája csakhamar termékeny talajra talált és hamarosan a magyar középfokú intézeteknek egész sora (?) bevezette a katonai „drill“-t. Megemlékezik továbbá arról is, hogy 1903-ban „Herr von Szemere“ a magyar képviselőházban mily propagandát fejtett ki úgynevezett diák lövészklubbok alakítása érdekében és ő maga mindjárt meg is alapította az Egyetemi Lövész-Egyesületet, amelynek a háborút megelőző évek folyamán körülbelül 6.000 beszervezett tagja volt. Továbbá arról is tud, hogy 1906/7. években Magyarországon mintegy 150 elemi iskolában a tanulók „military training“-ben részesültek (?) Végül, hogy a háború alatt, 1915-ben, a magyar közoktatásügyi miniszter egyik rendeletével a főgimnáziumok felső három osztályának testileg is fejlett tanulói részére, a katonai traininget kötelezővé tette. Ez a pár példa, sajnos, nem enged arra következtetni, hogy eme összehasonlító jelentés többi külföldi adatai nagyon megbízhatók volnának.

Minden tekintetben értékesebb a másik munka, amely már csak azért is felemlítést érdemel, mert 1926-ban jelentvén meg, az 1916 évi „National Defense Act“-nak 1920 évi módosításáról is megemléke-

¹ Military Training of youths of School age in foreign countries. Dept. of the Interior, „Bureau of Education“, Bulletin, 1917, No. 25, Washington, Government Printing Office.

zik.¹ Főleg azonban a pro és kontra véleményekkel foglalkozik. Ismét pompás amerikai rendszerességgel. Mindenekelőtt a reform melletti érveket és véleményeket veszi sorra. Ezek szerint a R. O. T. C. rendszer bevezetése főleg a következő szempontokból üdvös, szükséges és áldásos:

1. A civil főiskola is jól jár, mert a katonai gyakorlatok szabadtéri és természeti vonatkozásai egyre több diákot vonzanak az akadémiai stúdiók felé. Tehát növekedik a hallgatóság száma! A kötelező rendszerrel az egész diákság testi ereje, kultusza tökéletesedik (ezzel szemben az egyszerű gimnasztikával csak az egyeseké, kévéséké). Továbbá diszciplínára tanít.

2. De jól jár a diák is, mert a testi training erősíti teherbíró-képességét és előmozdítja grációztatását! Szellemi és erkölcsi következményei viszont a „business élet“-ben bizonyulnak hasznosnak.

3. De jól jár végül maga a nemzet is, mert ez a rendszer előmozdítja a hazaszeretetet és jobb polgárokat nevel!

A nemzet biztonsága követeli, hogy a nemzet védelme mindjobban és tökéletesebben kiépüljön.

A béke utáni vágy egymagában még nem képes kiküszöbölni a háborút!

A hadsereg nincs kellőleg előkészítve, felszerelve. Túl kicsi a hadsereg! Nincs elég tiszt! És nincs kiképzett tartalék! A modern háborúk hirtelensége önkéntesek kiképzését lehetetlenné teszi! A hadsereg kiképzése kiképezetlen tisztekkel szégyenletes és eredménytelen!

Ezek után a reform mellett szóló általános irányelvek után a következő szakszerű érvek „bizonyítanak“, a civil főiskolák katonai trainingrendszere mellett.

1. Ez a legjobb módszer a hadsereg erejét fejleszteni. A többi módszer nem megfelelő. Nagyobb hadsereg tartása ellentétben van a nemzeti tradíciókkal! Fizetett tartalék állandó behívása költséges és nem célravezető és az egyén privát viszonyait is kellemetlenül befolyásolhatja.

2. Csak ez a módszer „praktikus“. Ott erősíti a hadsereget, ahol a leggyöngébb. Képzett tisztekről gondoskodik, úgyszintén képzett legénységről. Nem túlköltséges, mert a zászlóaljok száma a szükséghez képest akár csökkenthető is.

3. A nemzet tradícióival és ideáljaival azonos. Megakadályozza az általános kötelező szolgálatot a béke idején, s az általános sorozást háború esetén. Előkészíti a békét! A katonai drill biztosítja a fiatal-ság háborús „instinct“-jének megfelelő kialakulását. Emberek, akik megtanulják a háború veszedelmeit, majd megtanulják a békét is tisztelni! Az előkészület elriasztja a támadást! Egy általános katonai training megrövidíti a jövő háborúit és kisebbiti azok veszedelmeit és szenvedéseit. Az egyes intézeteken érvényben volt kiképzési rendszer is csak kedvező eredményeket produkált.

4. Minden fiatalember ezzel a szolgálattal saját hazáját védi,

¹ Military Training Compulsory in Schools and Colleges. Compiled by Lamar T. Beman A. M. L. L. B. Attorney etc. Cleveland. — The H. W. Wilson Company, New York, 1926. 161 old.

tehát legelemibb kötelessége, hogy védelmet nyújtson annak, aki polgárul befogadta! Kitűnő alkalom továbbá a vezéri szerepre való elhivatás kifejlesztésére!

5. Mr. D. Baker, az Uniónak a háború alatti hadügyi államtitkára is helyesli e rendszert, úgyszintén mellette vannak az összes nevezetesebb hadvezérek, tábornokok, akik nagyon jól tudják, hogy éppen a hadsereg előkészületlensége okozta azt, hogy Amerika a háborúhoz csak egy esztendővel később csatlakozhatott, mint azt szövetségesei remélték és hogy egy hasonló késedelem, esetleges újabb háború kitörésekor a nemzetre nézve megsemmisítő következményekkel járna!

Mit mondanak most már mindezzel szemben a reform ellenzői? Mindenekelőtt, hogy civil oktatásügyi intézetekben a katonai training rendszeresítése sem nem igazságos, sem nem méltó az intézethez, különösen, mert:

1. Az intézetre nézve is hátrányos: nagyon sok szülő ellene van. Sok diák érdektelenséggel viseltetik iránta. Mint minden kényszerű reformnak, eredménye kétes. Nehéz megfelelő épületekről és gyakorlóterekről gondoskodni. Költséges. A tanulmányi rend már amúgyis túlterhelt! Nem veszi figyelembe az egyén individuális szabadságát, így igazságtalan és általában nem-amerikai!

2. Nem kárpótolja a diákok elvesztett idejéért. Nem jó gyakorlat. Az izmokat nem nagyon fejleszti. Sem a teherbíróképeséget, sem a graciózitást nem fokozza! Sok esetben egyenesen hátrányos. A kiegészítő gimnasztikára így is minden esetben szükség van. Csupán a hivatásos kadet-tisztjelölteknek nyújt megfelelő ismeret-traininget. A többi training módszer jobban biztosítja a diszciplinát.

3. A nemzetre nézve is csak hátrány. Csökkenti a civil hatóságok iránti tiszteletet és azok tekintélyét! Késlelteti a nemzeti „eredményességet“! Hamis patriotizmus fejlődését mozdítja elő. Káromkodásokra is bő alkalmat nyújtó hetyke dicsekvés-hajlamhoz vezet! Szervilizmust teremt!

A szakszerű negatívumok csoportjában viszont a következő „aranyigazságok“ olvashatók: Ez a rendszer a nemzeti védelem szempontjából okatlan, mert:

1. Újabb közeli háború nem valószínű! Jelenlegi védelmünk éppen megfelelő! Tengerészetünk és partvédelmünk erős, hadseregünk, ha kicsi is, de képzett!

2. A civil főiskolák training rendszere pedig egyáltalán helytelen, először is: nem praktikus, háború esetén az önkéntesekre is igen jól számíthatunk. A „milicia“ iránti érdeklődést csökkenti. A training elveszti célját, ha a College évenként állandóan nem ismétlődik. Költséges az államkincstárra nézve. Még a rendszer pártfogói is bevallják, hogy az eredménnyel nincsenek teljesen megelégedve.

3. A többi rendszer sokkal! tökéletesebb és hatásosabb. A R.O.T.C.-ra fordított összegnek, fizetett tartalék felszerelésére és kiképzésére való fordítása jobban előmozdítaná a hadsereg tökéletesítését. College-ok és egyetemek a nemzet biztonságát legjobban azzal mozdíthatják elő, ha megfelelő közvéleményt és közhangulatot teremtenek a háború ellen.

4. Ellentétben van az amerikai ideálokkal, mert jó ürügy a militarizmus becsempészésére! Alkalmat szül a háborúra. A háborúra való előkészület megteremti a tényleges háború utáni vágyat! Az amerikai közoktatásügy alapja a világpatriotizmus. Biztosan felkelti a többi nemzetek gyanúját és a fegyverkezés terén versengést teremt.

5. A nemzet nagyjai közül a legtöbb kiművelt elme ellenzi, így a leghíresebb nevelők és tanárok, az egyházak vezetői, az „okos” államférfiak.

6. A hadsereg tisztjeinek véleménye nem lehet mérvadó, mert ők pénzügyileg is érdekelve vannak egy nagy hadsereg fenntartásában és mert végül: egyes emberek szeretik a saját munkájuk jelentőségét túlbecsülni!

Ezek voltak a „kontra” vélemények. A folyóiratokban közel 200 cikk foglalkozott e kérdéssel. A kongresszus tagjai azonban inkább az első kategória érveit fogadták el. És a gondolat végül is testet öltött. Mégpedig meglehetősen költséges keretek között. Egyes kimutatások szerint a R. O. T. C. eddigi költségei a tízmillió dollárt is meghaladják! Az 1920 évi már említett törvénymódosítás éppen ezekkel a pénzügyi vonatkozású kérdésekkel foglalkozott. A nyári hadgyakorlatok tartamára napi 70 centre emelte fel a tábori zsoldot. Es rendezte az egyetemekkel közös kincstári területek bérletének kérdését. Az 1916 évi 'National Defense Act' lényeges alapelveit nem érintette e módosítás, úgyhogy azok ma is teljes egészükben érvényben vannak.

A legutolsó vita e kérdés körül 1926 áprilisában folyt le a képviselőház hadügyi bizottsága előtt, amely különösen két-két igen tekintélyes testületnek pro és kontra emlékiratait vitatta meg igen részletesen. Az 'Amerikai Légión' és a 'Nemzeti Biztonság Ligája' a rendszer fenntartása mellett, a New Yorki és Massachusetts állambeli Közoktatásügyi Bizottmányok a kötelező rendszer eltörlése érdekében, tehát a fennálló állapot ellen foglaltak állást. E parlamenti viták még a diákság soraiban is újabb mozgalmakat ébresztettek s így történt, hogy a newyorki úgynevezett City College diáksága népszavazást rendezett a kötelező rendszerről. A szavazás eredménye 2.092 szavazat volt ellene és csak 345 mellette. Mindez természetesen nem akadályozhatta meg a tanfolyam felállítását, mert a törvény értelmében minimum gyanánt előírt 100 juniornál többen voltak a reform óhajtoi. Az Amerikai Légión emlékiratát a pamfletek egész sorozata követte, amelyek mind meggyőző erővel igyekeztek bizonyítani az Unió hadseregének gyengeségét.¹ Továbbá idézték Woodrow Wilson helyeslő véleményét, valamint egynéhány valóban elismert tanügyi tekintély nyilatkozatát, akik mind a rendszer fenntartása mellett foglaltak állást. Nem egy nyilatkozat igen érdekes megvilágításba helyezi az Unió legutóbbi háborús szereplését. Az egyik nyilatkozat szerint még 1918 év elején is százával akadtak oly

¹ 1926-ban az Unió hadereje: 4.701 tisztból és 87.781 emberből állott. Ehhez járult a kb. 8.000 tiszti létszámmal és kb. 120.000 emberrel bíró milícia. Portorícón, a Fülöp- és Hawaii-szigeteken kb. 35.000 főnyi haderő tartózkodik a tengerészeti egységek személyzete nélkül.

fiatal amerikai tisztek, akik saját bevallásuk szerint az „egész“ háború alatt éreztek katonai kiképzésük elméleti hiányait!

A másik oldalon megint újabb és újabb „vádponatokkal“ hozakodtak elő, melyek közt legkedvesebbek a következő megállapítások: Nem kell sietni az amerikai fiatalság felfegyverzésével! Lassabban a tempóval! Várjuk meg előbb, hogy Európa mi jót fog elővárásolni a nagy fegyverkezésből! Kötelező katonai szolgálattal még egy nemzet sem volt képes megőrizni az egészségét és főleg a szabadságát. Közép-Európában nem azért ül orgiákat a kötelező drill, hogy jobb katonákat képezzenek, ellenkezőleg, hogy rosszabb állampolgárokat neveljenek! hogy szaporítsák azoknak a számát, akik a felülről jövő parancsoknak vakon engedelmeskednek és még gondolkodni is elfelejtene! Ugyancsak tajtékzik egy másik derék pacifista is, az amsterdami Raemakers-t idézve, aki szerint a legutóbbi világháború volt „Németország utolsó tánca a halállal!“ Valamennyi megjegyzés közül azonban talán ez alábbi „pro“ jár legközelebb az igazsághoz: „Mi bebiztosítjuk a házainkat, de miért ne biztosíthassuk a hazánkat?“ („We insure our buildings; why not our country?“) Sok igazság van ebben a mondásban. Remélhetőleg Amerika ezt a mondást Magyarországtól sem venné majd zokon, ha egyszer az általa is oly klasszikus éleslátással megbélyegzett „közép-európai“ fegyverkezési hisztéria fojtogatása ellen, ehhez az életbiztosításhoz való jogát lenne kénytelen követelni!

CZAKÓ ISTVÁN